

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор університету

д. і. н., професор

«М»

04

О. О. Нестуля

2024 р.

ПРОГРАМА

співбесіди з української літератури
для вступників на здобуття ступеня бакалавра
для осіб зі спеціальними умовами участі
в конкурсному відборі

Рекомендовано до затвердження
на засіданні приймальної комісії
протокол № 3 від 22 квітня 2024 р.
Відповідальний секретар
приймальної комісії

Олена ГОРЯЧОВА

Упорядник: Сарапин В. В., доцент кафедри педагогіки та суспільних наук, к. філол. н., доцент

Рецензенти: Ленська С. В., д. філол. н., професор, професор кафедри української літератури Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;

Ісакова В. С., к. пед. н., викладач вищої категорії, викладач-методист ВСП «Полтавський фаховий коледж Національного університету харчових технологій».

Розглянуто на засіданні кафедри
педагогіки та суспільних наук
протокол № 7 від 28 березня 2024 року

Зав. кафедри _____ проф. Петренко І. М.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Програма співбесіди з української літератури	7
Критерії оцінювання співбесіди з української літератури.....	9
Список рекомендованої літератури	10

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма співбесіди з української літератури укладена для перевірки знань, умінь і навичок вступників на основі ПЗСО, НРК5 до Полтавського університету економіки і торгівлі для осіб зі спеціальними умовами участі в конкурсному відборі для здобуття вищої освіти за ступенем бакалавра відповідно до вимог, які висуваються до претендентів на навчання в закладах вищої освіти.

Програма спирається на чинну програму ЗНО з української мови і літератури, затверджену наказом Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 р. № 696. За своїм змістом вона охоплює всі періоди розвитку української літератури та основні поняття теорії літератури.

Мета співбесіди полягає у визначенні рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок абітурієнта з української літератури, необхідних для опанування освітніх компонентів за програмою підготовки фахівця освітнього ступеня бакалавра.

Вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки абітурієнтів. Абітурієнт має вільно володіти змістом літературного матеріалу, який охоплює періоди розвитку мистецтва слова від найдавніших часів до сучасності, та теоретико-літературними поняттями.

Абітурієнт **повинен уміти**:

- розрізняти види й жанри усної народної творчості, різновиди календарно-обрядових пісень, суспільно-побутові, історичні та родинно-побутові пісні; виявляти жанрові особливості дум і балад;
- визначати провідні мотиви творів усної народної творчості, їхні художні особливості;
- розрізняти літературні види, роди і жанри;
- співвідносити літературний твір з відповідним літературним напрямом, течією, стилем;
- визначати тему, ідею, проблематику літературного твору;
- характеризувати літературних героїв, коментувати їхні вчинки;
- визначати художні образи та їхню роль у літературному

- твори;
- упізнавати літературних героїв за їхніми цитатними характеристиками та репліками;
  - орієнтуватися в сюжетах літературних творів;
  - визначати сюжетні й позасюжетні елементи літературних творів;
  - аналізувати композиційні особливості літературних творів;
  - встановлювати й характеризувати провідні мотиви літературного твору;
  - знаходити художні засоби й визначати їхню роль у літературному творі;
  - співвідносити фрагмент літературного твору з його назвою й автором;
  - співвідносити письменників з фрагментами їхніх творів, а також з висловами митців та літературних критиків про них та їхні твори;
  - знати псевдоніми і справжні імена письменників, їхню належність до літературних періодів, шкіл, угруповань;
  - визначати місце і роль письменника в літературному процесі;
  - пояснювати поняття «розстріляне відродження», «неокласики», «київські неокласики», «празька школа поетів», «шістдесятництво», «дисидентство», «київська поетична школа»;
  - орієнтуватися в основних тенденціях розвитку сучасної української літератури.

Абітурієнт **повинен знати** основні поняття теорії літератури і вміти застосовувати їх під час аналізу літературних творів:

- літературні роди: лірика, епос (ліро-епос), драма.
- лірика, її тематичні різновиди й жанри: інтимна, громадянська (патріотична), пейзажна, філософська; верлібр, ліричний вірш, пісня, послання, сонет.
- епос та його жанри: новела, оповідання, повість, роман, різновиди повісті й роману, усмішка.
- драма та її різновиди: власне драма, феєрія, комедія трагікомедія.
- ліро-епос та його жанри: байка, балада, дума, історична

- пісня, поема.
- літературні напрями, стилі, течії: бароко, класицизм, сентименталізм, романтизм, реалізм, модернізм (експресіонізм, імпресіонізм, символізм, неокласицизм, неоромантизм), постмодернізм.
  - ліричний герой, оповідач, персонаж, прототип, художній образ.
  - тема, ідея, мотив, проблематика художнього твору; конфлікт у драматичному творі.
  - композиція художнього твору: сюжет, сюжетні й поза сюжетні елементи.
  - види комічного: гумор, іронія, сарказм, сатира, гротеск, трагестія, бурлеск.
  - художні засоби (тропи): алегорія, алітерація, асонанс, анафора, антитеза, гіпербола, епіфора, епітет (постійний епітет), інверсія, метафора, метонімія, оксиморон, паралелізм, персоніфікація, порівняння, рефрен, риторичний вигук, риторичне звертання, риторичне запитання, символ, тавтологія.

Умови співбесіди з української літератури:

- на співбесіді абітурієнтові пропонують 3 питання;
- для підготовки до співбесіди абітурієнту передбачено 30 хвилин;
- для відповіді – 15-20 хвилин;
- на додаткові (уточнювальні) запитання – до 10 хвилин.

Співбесіда з української літератури проводять не менше ніж двоє членів комісії, яких призначає голова предметної комісії згідно з розкладом у день вступного випробування. Члени екзаменаційної комісії відзначають правильність відповідей в аркуші співбесіди, який підписують після закінчення вступного випробування.

Перескладання співбесіди не дозволяється. Під час проведення вступного випробування забороняється користуватися електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням приймальної комісії.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Розділ 1. Усна народна творчість

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень. Пісні Марусі Чурай. «Віють вітри, віють буйні», «Засвіт встали козаченьки».

Історичні пісні. «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то хміль».

Тематика, образи, зміст народних дум і балад. «Дума про Марусю Богуславку». Балада «Ой летіла стріла».

Розділ 2. Давня українська література

Розвиток літописання Русі-України. «Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги).

«Слово про Ігорів похід».

Григорій Сковорода. Поезії «De libertate», «Всякому місту звичай і права». Байка «Бджола і Шершень».

Розділ 3. Література кінця XVIII – початку XX ст.

Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка».

Тарас Шевченко. «Катерина», «Кавказ», «Сон» («У всякого своя доля...»), «І мертвим, і живим, і ненарожденним...», «Заповіт».

Пантелеймон Куліш. «Чорна рада».

Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я».

Панас Мирний. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (1, 4 частини).

Іван Карпенко-Карий. «Мартин Боруля».

Іван Франко. «Захар Беркут», «Чого являєшся мені у сні?», «Мойсей».

Розділ 4. Література XX ст.

Михайло Коцюбинський. «Тіні забутих предків», «Intermezzo».

Василь Стефаник. «Камінний хрест».

Ольга Кобилянська. «Valse mélancolique».

Леся Українка. «Contra spem spero!», «Лісова пісня».

Микола Вороной. «Блакитна Панна».

Олександр Олесь. «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!...».

Павло Тичина. «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить... », «О панно Інно...».

Максим Рильський. «У теплі дні збирання винограду...».

Микола Хвильовий. «Я (Романтика)».

Володимир Сосюра. «Любіть Україну!».

Валер'ян Підмогильний. «Місто».

Юрій Яновський. «Майстер корабля».

Остап Вишня. «Моя автобіографія», «Сом».

Микола Куліш. «Мина Мазайло».

Богдан-Ігор Антонин. «Різдво».

Олександр Довженко. «Зачарована Десна».

Андрій Малишко. «Пісня про рушник».

Василь Симоненко. «Ти знаєш, що ти – людина?», «Задивляюся у твої зіниці...», «Лебеді материнства».

Василь Голобородько. «Наша мова».

Олесь Гончар. «Модри Камень».

Григор Тютюнник. «Три зозулі з поклоном».

Василь Стус. «Господи, гніву пречистого...».

Іван Драч. «Балада про соняшник».

Дмитро Павличко. «Два кольори».

Ліна Костенко. «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Маруся Чурай».

Розділ 5. Твори українських письменників-емігрантів

Іван Багряний. «Тигролови».

Євген Маланюк. «Уривок з поеми».

Розділ 6. Сучасний літературний процес (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)

Сучасний літературний процес в Україні: загальний огляд, основні тенденції.

Постмодернізм, як літературне явище.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Оцінювання знань абітурієнтів проводиться за 200-бальною шкалою.

При цьому використовують такі критерії:

180-200 балів	Вступник дав правильну, вичерпну відповідь на всі поставлені запитання, продемонстрував глибокі знання понятійного апарату й спеціальної літератури, переконливо аргументував власну відповідь. Вступник грамотно й логічно послідовно виклав свої знання; виявив уміння ілюструвати теоретичні положення конкретними прикладами; відповідав самостійно (без навідних запитань викладача). Можливі одна-дві неточності в розкритті другорядних питань або в судженнях, які абітурієнт легко виправив після зауваження викладача.
160-179 балів	Вступник загалом відповів на поставлені запитання, але не зміг переконливо аргументувати власну відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, припустив несуттєві помилки під час відповіді, які виправив після зауваження викладача, та поодинокі неточності в послідовності викладання теоретичного матеріалу й мовленнєвому оформленні.
140-159 балів	Вступник отримує за правильну відповідь з двома-трьома суттєвими помилками. Вступник виявив знання й розуміння основних положень конкретної теми, але виклав матеріал не досить повно й припустив помилки у формулюванні правил.

120-139 балів	Вступник дав неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументації, виявив задовільні знання літературних джерел. Вступник продемонстрував знання й розуміння основних положень з конкретної теми, але виклав матеріал не досить повно й припустив помилки у формулюванні правил. Під час відповіді непереконливо обґрунтував свої помилки, відчув труднощі під час добору прикладів, виклав матеріал непослідовно, припустив помилки в мовленнєвому оформленні.
100-119 балів	Вступник виявив неповне знання програмного матеріалу, але рівень знань відповідає мінімальним критеріям оцінювання.
до 99 балів	Вступник дав неправильну відповідь, виявив незадовільні знання понятійного апарату й спеціальної літератури, ухилився від аргументації чи взагалі не відповів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білецька О., Шумка М. Українська мова і література. ЗНО 2024. Комплексна підготовка до ЗНО і ДПА. Тернопіль: Підручники і посібники, 2024. 752 с.
2. Борзенко О. І., Лобусова О. В. Українська література. Підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту). Харків: Ранок, 2018. 240 с.
3. Дидактичний матеріал до розділу «Сучасна українська література». Посібник для вчителя. 11 клас / за ред. Кузьмінської О. В., Минченко Т. М. Золотоноша, 2020. 82 с.
4. Калинич О. Українська література : посібник для підготовки до НМТ. Тернопіль : Астон, 2024. 400 с.
5. Кириліна О. В., Земляна Г. І. Українська література. Контрольні тестові завдання. Київ: ТОВ «Абетка», 2020. 84 с.
6. Слоньовська О. В., Мафтин Н. В., Вівчарик Н. М. Українська література. Підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту). Київ: Літера ЛТД, 2019. 256 с.
7. Тищенко З. Р., Гарюнова Ю. О., Літвінова Ю. М., Бутко С. Г. Українська література. Інтерактивний довідник-практикум. Підготовка до ЗНО. Харків: Ранок, 2021. 120 с.
8. Тищенко З. Р., Гарюнова Ю. О., Літвінова Ю. М., Бутко С. Г. Українська література. Інтерактивна хрестоматія. Підготовка до ЗНО. Харків: Ранок, 2021. 416 с.
9. Українська література в таблицях і схемах. Підготовка до ЗНО (за новою програмою) / А. В. Щербакова. Сміла, 2020. 150 с.
10. Українська література: експрес-підготовка до ЗНО / за заг. ред. О. В. Савенкової. Харків : Друкарня Мадрид, 2019. 60 с.

Електронні джерела

1. Конспекти для підготовки до ЗНО з української мови та літератури. URL: <http://vneshkoly.com.ua/zno-menu/konspekty-zno-menu/396-konspekt-podgotovki-k-ukrainskomu-yazyky.html>
2. Тести ЗНО онлайн з предмета «Українська мова і література» URL: <https://zno.osvita.ua/ukrainian/>